

Warszawa, 14 grudnia 2022 r.

Członek Zarządu
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
990600/502/202/2022-SRP-DE

Pani
Gabriela Morawska-Stanecka
Wicemarszałek Senatu RP
Kancelaria Senatu
ul. Wiejska 6/8
00-902 Warszawa

Szanowna Pani Marszałek,

w związku pismem z dnia 18 listopada 2022 r., znak: BPS/043-52-1965-ZUS/22, w sprawie oświadczenia pana Senatora Jana Filipa Libickiego dotyczącego polskich jednorazowych rocznych świadczeń pieniężnych wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych osobom zamieszkałym w Niemczech, uprzejmie informuję.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca jednorazowe roczne świadczenia pieniężne¹ osobom zamieszkałym w Polsce i za granicą. Dla celu przyznania tych świadczeń nie ma znaczenia państwo zamieszkania świadczeniobiorcy.

W stosunkach między Polską a państwami członkowskimi UE/EFTA (w tym - Niemcami) zastosowanie mają przepisy rozporządzenia (WE) nr 883/2004². Rozporządzenie to nie zmienia zasad przyznawania polskich jednorazowych rocznych świadczeń pieniężnych osobom zamieszkałym w państwach członkowskich UE/EFTA, a jedynie przewiduje transferowanie tych świadczeń za granicę do państwa zamieszkania.

¹Przewidziane m.in. w ustawie z dnia 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. z 2021 r. poz. 1808 z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 26 maja 2022 r. o kolejnym w 2022 r. dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1358).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.04.2004, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie Wydanie Specjalne, rozdz. 5, t. 5, s. 72 z późn. zm.).

ZUS wypłaca osobom zamieszkałym w państwach członkowskich UE/EFTA (w tym - w Niemczech) jednorazowe roczne świadczenia pieniężne zgodnie z zasadami wynikającymi z polskich przepisów prawa, bez żadnych redukcji związanych z decyzjami niemieckich emerytalno-rentowych. Decyzje niemieckich organów emerytalno-rentowych nie mają wpływu na to, w jakiej wysokości ZUS wypłaca jednorazowe roczne świadczenia pieniężne.

Klienci przekazywali do ZUS informacje, że niemieckie instytucje ubezpieczeniowe pomniejszają (redukuja) kwotę wypłacanego niemieckiego świadczenia ze względu na pobrane polskie jednorazowe roczne świadczenia pieniężne. Ponadto klienci ZUS do celów niemieckich instytucji ubezpieczeniowych i pomniejszenia kwoty niemieckiego świadczenia, występują do ZUS o wydanie im zaświadczenia o wysokości pobranych przez nich kwot polskich jednorazowych rocznych świadczeń pieniężnych. W oparciu o te zaświadczenia niemieckie instytucje ubezpieczeniowe zmniejszają (redukuja) kwotę wypłacanego niemieckiego świadczenia.

ZUS występował do niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej Deutsche Rentenversicherung Berlin-Brandenburg z zapytaniem co do trybu postępowania przyjętego przez niemieckie instytucje ubezpieczeniowe w tym zakresie.

Z informacji uzyskanych z Deutsche Rentenversicherung Berlin-Brandenburg wynika, że na podstawie niemieckich przepisów prawa krajowego § 31 ustawy o rentach obcych oraz § 97 VI Socjalnej Księgi Ustaw, niemieckie instytucje ubezpieczeniowe zawieszają swoim świadczeniobiorcom kwoty niemieckich świadczeń do wysokości wypłaconej przez ZUS danej osobie kwoty polskiego jednorazowego rocznego świadczenia pieniężnego (tj. pomniejszają kwotę niemieckiego świadczenia ze względu na pobrane polskie jednorazowe roczne świadczenie pieniężne). Osoba, która pobrała polskie jednorazowe roczne świadczenie pieniężne otrzymuje zatem niższą kwotę niemieckiego świadczenia.

Na podstawie powołanych wyżej niemieckich przepisów prawa, niemieckie instytucje ubezpieczeniowe zmniejszają (redukuja) kwoty niemieckich świadczeń przysługujących z ustawy o rentach obcych o kwotę zagranicznych „emerytur”, „rent”, w tym polskich emerytur i rent.

ZUS informował Deutsche Rentenversicherung Berlin-Brandenburg, że w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 883/2004, jednorazowe roczne świadczenia pieniężne nie mają jednak charakteru „emerytur”, „rent”, a mają charakter „dodatku” do świadczeń podstawowych np. takich, jak emerytura, renty z tytułu niezdolności do pracy, świadczenia przedemerytalne, nauczycielskie świadczenia kompensacyjne.

Wymienione jednorazowe roczne świadczenia pieniężne nie są bowiem uzależnione od składek na ubezpieczenia społeczne, nie są wypłacane z polskiego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a mają charakter pozaubezpieczeniowy. Jest to dodatkowe wsparcie socjalne

świadczeniobiorców wypłacane ze środków z polskiego Funduszu Solidarnościowego. Nie są to więc świadczenia otrzymywane za składkę emerytalną czy rentową.

Jednorazowe roczne świadczenia pieniężne nie mają charakteru samoistnego i nie są bezpośrednio związane z żadnym z ryzyk społecznych takich jak np. starość, niezdolność do pracy lub śmierć żywiciela rodziny. W znaczeniu prawnym nie są one zatem „emeryturą”, „rentą”, a stanowią „dodatek” do różnych polskich świadczeń podstawowych.

Niemieckie instytucje ubezpieczeniowe powołując się na wewnętrzne przepisy prawa niemieckiego nie zmieniły trybu postępowania w omawianym zakresie.

Z wyrazami szacunku

CZŁONEK ZARZĄDU

Dorota Bieniasz
Dorota Bieniasz